

UVODNA RIJEČ

Poštovano čitateljstvo,

Od ovog izdanja *Zagrebačka pravna revija* nije samo hrvatski časopis nego i časopis Europske unije, pisan na jednom od njezinih službenih jezika. Stoga je ovaj treći broj našeg časopisa posvećen najvažnijem događaju hrvatske povijesti u zadnja dva desetljeća, ulasku Republike Hrvatske u Europsku uniju. Ovakvo obilježavanje 1. srpnja 2013. uredništvo nije trebalo posebno najavljivati potencijalnim autorima jer hrvatska znanstvena i stručna pravna literatura već više od jednog desetljeća temeljito i sustavno obrađuje pravo Europske unije i integrira ga u hrvatske pravne discipline i pravni sustav. *Zagrebačka pravna revija*, kao i drugi hrvatski pravni časopisi, redovito primaju članke o usklađenosti hrvatskog prava s pravom Unije. Međutim, s članstvom Hrvatske u Europskoj uniji, sa sjedinjenjem njezina pravnog sustava s europskim pravnim sustavom, zadatak znanosti i struke u području prava Europske unije drugačiji je, teži i zahtjevniji. S teorijske, zakonodavne i infrastrukturne razine prešli smo na praktičnu. Iz faze prilagođavanja, usuglašavanja i harmoniziranja prešli smo u fazu primjene i realizacije. Naša obveza više nije ustrojiti i osposobiti *pro futuro* sustav, nego osigurati da se pravo Europske unije primjenjuje ispravno, zakonito i pravovremeno. S obzirom na manjkavosti u poznavanju novog pravnog okruženja, temeljna zadaća ostaje edukacija studenata, zakonopisaca te, iznad svega, praktičara. Međutim, dok je do sada stupanj poznavanja prava Europske unije značio stupanj pripremljenosti za pristupanje, sada on označava mogućnost da hrvatski građani kao građani Europske unije ostvare prava koja im jamči pravo Europske unije te da Hrvatska ispuni obveze koje ima prema drugim državama članicama. Da nije riječ o laganu zadatku, pokazuju nam i dva posrtaja koja su učinjena na samom početku ulaska u Europsku uniju. Prvi se odnosi na noveliranje *Zakona o pravosudnoj suradnji u kaznenim stvarima s državama članicama Europske unije*, kojim je 28. lipnja 2013., dva dana prije ulaska u Europsku uniju, bitno izmijenjeno implementacijsko zakonodavstvo Okvirne odluke o europskom uhidbenom nalogu, i to izmjenom 80 članaka od postojeća 132 članka te dodavanjem više od 30 novih članaka. Novela je donesena u hitnom postupku bez *vacatio legis* razdoblja, što je dovelo i do njezine formalnopravne neustavnosti zbog kršenja ustavnog zahtjeva koji dopušta odstupanje od sedmodnevnog vakacijskog razdoblja samo "zbog osobito opravdanih razloga". Oni ovdje nisu postojali jer je bila riječ o ponovnoj implementaciji iste pravne stečevine kao 2010. godine. Drugi je primjer novi program za stručno obrazovanje Pravosudne akademije, koji za suce i državne odvjetnike sadrži u 2013. godini bitno manji broj sadržaja posvećenih pravu Europske unije u odnosu na prethodne pristupne godine. Hrvatskim praktičarima s ulaskom u Europsku uniju nije ništa potrebnije od edukacije iz prava Europske unije, koja bi trebala biti glavni i prevladavajući sadržaj njihova daljnjeg profesionalnog usavršavanja. Radikalno smanjenje edukacije iz prava Europske unije otkriva da perspektiva iluzorne samodostatnosti stvara "sljepilo" pred pravnim realitetom u kojem se našlo hrvatsko pravosuđe.

Posvećenost ovog broja časopisa članstvu Hrvatske u Europskoj uniji nije samo urednička odluka nego proizlazi i iz sadržaja njegovih članaka. Dva se članka izričito bave harmonizacijom propisa Republike Hrvatske s pravom Europske unije, dok ostala tri sadrže poredbenopravne analize sa sustavima država članica Europske unije te analize odluka europskih sudova. Rad *Mladenke Grgić* obrađuje ključnu temu za suvremeno poslovanje trgovačkih društava za osiguranje i reosiguranje u Europskoj uniji. Analizira se složena problematika stvaranja zajedničkog pravnog okvira poslovanja društava za osiguranje i reosiguranje u Europskoj uniji, čiji je cilj uklanjanje i smanjenje pravnih razlika koje postoje između nacionalnih prava pojedinih država članica Europske unije. Riječ je o prvom sustavnom radu koji se na znanstvenoj razini bavi tom iznimno važnom temom te koji upozorava na posljedice koje će on proizvesti na hrvatskom osiguravateljskom tržištu. Drugi rad o pravu Europske unije napisao je *Stjepan Novak* o dopustivom ograničenju slobode kretanja radnika u interpretaciji Suda Europske unije. U radu je dao pregled ustaljene prakse Europskog suda pravde te drugih relevantnih propisa Europske unije o predmetnoj temi, koja je zanimljiva hrvatskim čitateljima s obzirom na nedavno pristupanje Europskoj uniji. Rad *Željka Karasa* i *Davora Štrka* bavi se temom izdvajanja nezakonitih materijalnih dokaza u poredbenom kaznenom procesnom pravu te praksi Međunarodnog kaznenog suda i Europskog suda za ljudska prava. Sadrži i poseban kritički osvrt na hrvatsko uređenje tog pitanja. Tematsko usredotočenje na izdvajanje nezakonitih materijalnih dokaza opravdano je s jedne strane zbog velikog broja radova na temu nezakonitih dokaza, a s druge zbog činjenice da neki poredbeni sustavi prave razliku između izdvajanja materijalnih od ostalih vrsta dokaza. Temeljna je poruka rada da bi pravni poredci trebali napustiti sustav apsolutnog izdvajanja nezakonitih dokaza te razmisliti o uvođenju nekog oblika vaganja primjenom načela razmjernosti. *Gregori Graovac* napisao je rad o genezi i važnosti prava na osobnu slobodu, u kojem analitički preispituje sadržaj, podrijetlo, nastanak i značenje temeljnih pravnih pojmova kao što su "pravo", "ljudska prava" i "sloboda". Posebno je proučio doprinos Europske konvencije za zaštitu ljudskih prava i temeljnih sloboda oblikovanju i razvitku prava na osobnu slobodu. S obzirom na oskudnost domaće literature o pravu na slobodu, riječ je o bitnoj nadopuni hrvatske znanstvene literature o jednom od najvažnijih ljudskih prava. U rubrici Komentari sudske i zakonodavne prakse objavljujemo rad *Frane Staničića* o Nacrtu Zakona o izvlaštenju i određivanju naknade, koji, kako to navještava i njegov naslov, upozorava na novi koncept rješavanja sukoba između privatnog i javnog interesa u području izvlaštenja. Autor komparira postojeći teorijski koncept izvlaštenja s Nacrtom novog Zakona, kojim će biti drastično izmijenjeno opće uređenje izvlaštenja u Republici Hrvatskoj; predviđa njegove pravne učinke te upozorava na nedostatke Nacrta, za koje smatra da su takve prirode da Nacrt treba odbiti. Časopis donosi i dva prikaza koji opisuju recentne znanstvene događaje, od kojih se prvi odnosi na 51. susret pravnika u Opatiji, koji je održan od 15. do 17. svibnja 2013., a drugi na inozemnu konferenciju pod nazivom *Trendovi i pokretači u poreznoj politici*, koja je održana u gradu Rust, Austrija, od 4. do 6. srpnja 2013.

S obzirom na aktualnost i relevantnost radova iz aspekta članstva Republike Hrvatske u Europskoj uniji te predstojećih i postojećih “europeiziranih” hrvatskih propisa, nadamo se da je uredništvo uspješno obavilo zadaću u ovom broju našeg časopisa te da je zadovoljilo intelektualne i profesionalne “apetite” naših čitatelja.

Glavna urednica

prof. dr. sc. Zlata Đurđević